

DEBRECEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP. A debreceni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

... készítmények
... ülése ellen
... risban.
... szepiti és apolja, a
... megerősíti, a korpa kép-
... adályozza, annak ter-
... és a legkésőbb korig
...
... jobb övszer a haj
... zülése és kihullása el-
... beteg haját új életre
... Ajanlható azoknak,
... Egy üveg ára 1 frt.
... hatással bír a hajtalaj
... ára, mely a hajkorpa
... kedvelt fejmosó szer,
... hajbőrre. Egy üveg ára
... csodalatos!
... tartani és a kopasz-
... gga a RAVISANTE
... cel vagy a RAVIS-
... elismerésben része-
... en kielégítő tulajdon-
... örövendének.
... friss és valódi mil-
... al megrendelhetők a
... osárhoz, * városháztér
... rban király-ut. 12. sz.

Előzetési árak:
Helyben és postán küldve
Egy évre . . . . . 10 frt — kr.
Fél évre . . . . . 5 — —
Negyed évre . . . . . 2 — 50
Egyes szám 5 kr.
A lap szellemi részét illető minden közlemény fölött, Veszprém ház földszint, a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizetési helyben:
TELEGDI K. LAJOS és IG. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésben és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomtatásban a a postahivatalok után.

Hirdetési díj:
Nagy hasábos postát sorolt 5 kr.
Nagyobb terjedelmű a többszöri hirdetések alkalmával a legolcsóbb árért vétneműk.
Helyszíni minden külső bejel-
lésért 30 kr.
„Nyitólé”-ben megjelenő közle-
mény minden postára 20 kr.
Hirdetéseket felvételre a kiadó-
hivatalban, KUTASI I. könyv-
nyomtatásban, valamint ZICH-
ERMAN H. könyv. iróházban is.
Név nélkül vagy bérmentesenul
beküldött közlések nem vétel-
nek figyelembe.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Tisztul a láthatár.

Már-már két táborra oszlott a magyar közvélemény a zsidókérdésben. Egyik rész ellene, másik határozottan mellette foglalt állást. A feliasztott közérzet elég tápot nyert az újabb idők eseményeiből.
A tegnapi országgyűlésen azonban az ügy tisztázása nagyon előre haladt. Megmutatták a függetlenségi képviselők, hogy ők nem azonosítják magukat Istóczy elérhetlen törekvéseivel; de ahhoz a táborhoz se állanak, a melyik feltétlenül helyeselve a zsidóknak a magyar társadalomtól való elszigetelt életét; hanem igyekeztek megtalálni az aranyközéputat; s mi reméljük, hogy a zsidóság felvilágosodottabb része szintén e középuthoz áll legközelebb.
Verhovay Gyulát bízták meg többen — köztük Hentaller Lajos is — egy határozati javaslat beadásával, mely egészen eltér az Istóczyétól, a mennyiben nem kívánja a zsidót rabszolgává tenni, csak arra céloz, hogy szűrődjék össze a magyar társadalommal.
No mert meg kell vallanunk annak igazságát, hogy az izraelita vallásnak se hittana, se erkölcsstana nem bír az a nyilvánossággal, hogy az állami főfelügyelet kellően gyakorolható felette. Hiszen mi is, a kik gyakrabban érintkezünk zsidókkal, csaknem naponta urabb, meg újabb szertartásairól hallunk hírt, úgy szólván csaknem egész vallásukat az úgy nevezett „szent homály” fedé.
Az sem lehet tagadni, hogy a zsidó iskolák leginkább a zsidó hitfelekezett körében burjánzanak legjobban, s azokat nem lehetvén kellőg ellenőrizni, az általános népnevelési érdekeknek roppant hátrányára szolgálnak. A művelt zsidók pedig nem lehetnek a nevelésügyi ellenségei.
No aztán azt sem lehet tagadni, hogy a zsidó papok nem mondjuk hamisan, hanem oly hiányosan vezetik az anyakönyveteket, hogy abból az államra terjedék kár háromlik, s gátolja a polgári jogegyenlőség elvének keresztülvitelét, a mennyiben például a hadkötelezettség alól ez uton sokan kibuvhatnak, a mi pedig nem áll a zsidóknak, mint honpolgároknak érdekében.
Sajnálattal említik maguk a művelt zsidók is, hogy Oroszországból oly tömegesen vándorolnak át hozzánk a zsidók, hogy az a nemzeti élet egészséges fejlődésére hatalmas akadályul szolgál, mert azok soha se lesznek pozitív munkaerők, mint például a benszülött zsidók jó része. Kétszeresen szomorú aztán az, hogy e kapzsiságból elősködők a legszegényebb helységeket választják lakhelyül, a hol még a műveltség is az ő kezökre játszik. Es történik ez akkor, midőn hazánkból tömegesen vándorolnak ki a legjobb munkaerők jobb házáat keresni, s ezek helyébe oly elem lép, a mely előre láthatólag a nemzettesttel 2-3 nemzedéken át nem azonosíthatja magát. Pedig a művelt zsidóknak nem állhat érdekében fajukat — mint ilyet — elkülönözni a magyar polgári társadalomtól.
Ezek és ezekhez hasonló tünetek megfontolása indítá a képviselőket arra, hogy — ha nem helyezkednek is Istóczy álláspontjára, — ne fogadják el azok nézetét se, a kik a zsidókat jelenlegi titkoszerű helyzetükben meg akarják hagyni.
Nem a fajgyűlölet szól az indítványból, hanem egyedül a hazafias nemzetgazdasági érdek. E szempontból természetesen más alakban tűnik fel a zsidókérdés, mint abban a tükörben, a melyet Istóczy tartott a nemzet szeméi elé. S ily alakban lehet arról komolyan gondolkodni s higgadtan beszélni.
De a midőn így az újítások jogosultságát készséggel elismerjük, meg kell vallanunk hogy a keresztény társadalomban is van elég hiba. Felvettük és hirdettük a felebaráti szeretet

krisztusi eszméjét, de vajmi kevesen szokták azt követni.
Ha a zsidó harácsoló természetét zsidó-
jakk, akkor mindig elfelejtik, hogy a Krisztus vallását követők között is van elég olyan, a ki kapzsisabb, mint akarmelyik zsidó.
Irigyeljük a zsidó faj boldogulását, de nem gondoljuk meg, hogy mily könnyelmű volt az a magyar középosztály, mely az ősei által szerzett gyönyörű birtokokat tén-
len életével oly könnyedén elpazarolta.
Azonban mi nem akarunk a zsidó-
kérdéssel tüzetesen foglalkozni. Megmondjuk az igazat minden oldalra egyaránt.
Csak annak örvendünk, hogy a zsidó-
kérdés más irányba tereltetett. A kiüzetési izgatással Istóczy magára hagyott s még Onody Géza is a mérsékeltbb elemmel fogott kezét.
Ha a megkezdett irányban sikerül valamit tenniük, akkor a legezelszűbb uton vannak arra nézve, hogy megszüntessék Magyarországon a zsidókérdést, mely régi idők óta már oly sok port vert fel.
És akkor szent lesz a békekesség.
Debrecen, jan. 24.
— **Irányi és Istóczy.** A képviselőház tegnapi ülésén sajnós jelenet fordult elő Irányi Dániel és Istóczy között. Midőn Irányi beszélt, Istóczy a háta megé ült. Irányi beszédeben kérte Istóczyt, hogy ne zavarja. Erre Istóczy ingerülten közbekiáltott: ez szemtelenség. Többen felszóltak ez ellen. De azért a heves kitérésnek aligha nem párbaj lesz a vége.
— **Verhovay hat. javaslata,** a mit a zsidókérdésben tegnap a képviselőházhoz beadott, így hangzik: utasítja a ház a kormányt, hogy 1-ször befolyásának és tekintélyének egész súlyával hasson oda, hogy a zsidó vallásfelekezett belső és külső szervezete a kor követelményeihez képest megállapíttassék, s az állam főfelügyeleti jogának minél hatóságosabb gyakorlása biztosíttassék: 2-szor: a zsidó zugiskolák gyökeres kiirtására alkalmas eszközökről és kellő biztosítékokról gondoskodó törvényjavaslattal egyidejűleg adjon be jelentést a zsidók népnevelési és theologiai iskoláztatását rendező intézkedésekről; 3-or, addig is, míg a zsidó anyakönyvek vezetése törvény által szabályoztatnak, rendeletli uton intézkedjék, hogy a zsidó anyakönyvek szokásos vezetése megszüntetvén az állam adózási és honvédelmi érdekei ezentul oly rendszerességgel ki ne játszattassanak: 4-er, adjon be a honosítási törvényt oly irányban módosító javaslatot, mely az állam erkölcsi jogi és eveturiáit célzó kockázatos zsidóbeavándorlásnak gátot vet; 5-ször, intézkedjék hogy az elemi és italczikkeknek meghamisítása és különösen ilyeneknek a külföldi forgalomba hozása szigorú rendszabályokkal korlátoztassék, s az italmérségi jog rendezésével a korlátozási jog is szabályoztassék; 6-szor, gondoskodjék az iparviszonyoknak minél gyorsabb és minél czélyszerűbb rendezéséről; 7-szer terjeszsen be törvényjavaslatot a földbirtok-viszonyoknak és hitelviszonyok oly irányu rendezésére nézve, hogy egyrészt a váltóképeség megszoríttassék, másrészt, az árverés alá jutó birtoktestnek és gazdasági felszerelésének el nem árverezhető része meghatározottassék, és ez által egy földbirtok folytonos értékszápnasát, mizt a földbirtok kimerülését elősegítő gyakori birtokos-változás korlátoztassék. Beadja: Verhovay Gyula, Szalay Imre, Dekány Gyula, Hentaller Lajos, Lázár Lajos, Vidovich György, Tóth Antal, Jánossy János, Simon, Iván, Széll György, Onody Géza.
— **Országgyűlés.** — A képviselőházban tegnap a tapolczai kérvény fölött folyt a vita. Mocsary Lajos kikelt a zsidók egyenjogúságának eltörlését kérelmező tapolczaiak ellen, s a kérvényt határozottan visszautasítja. — Irányi Dániel a kérvényezők által ajánlott rendszabályokat az igazsággal

meg nem egyezőknek tartja. Nem fogadja el a kérvényt, Verhovay Gyula határozati javaslatot nyújt be. (Fentebb közöljük.) Jókai Mór hosszabb beszédben kelt a zsidók védelmére, és szintén visszautasítá a kérvényt. Jókai után a delutáni órákban Onody Géza szólt fel.
A reformátusok konventje
Budapest jan. 23.
Ma délelőtt 10 órakor nyitották meg b. Vay Miklós főgondnok és Török Pál püspök mint elnökök a református egyház legfőbb igazgatótanácsának ülését. Ezen üléshez most szokatlan érdekek fűződtek, mivel ez az első a debreczeni szervező zsinat óta.
A konventnek 38 tagja van, fele részben papokból fele részben világiakból. Megjelentek csaknem teljes számmal. Ott voltak: b. Vay Miklós, Török Pál, Nagy Péter, Szilágyi Dezső, Kerkapoly K., gr. Degenfeld Imre, Kovács Albert, Kovács Ödön, gr. Ráday, Baksai Sándor, Szász Domokos, Révész Bálint, Fejes István, Szabó János, Balog Imre stb.
B. Vay megnyitó beszédeben minden kélelt jelenti, hogy a zsinati törvényeket a király megerősítette és hogy azokat a kerületben már ki is hirdették. Azután a konvent teendői közt különösen a közpénztár ügyének rendezését emelte ki, mint a mely hivatva van a szegényebb egyházak és lelkeszek sorát enyhíteni. Második helyre tette a tanügyet, mely különösen fontossá válik az által hogy ő felsége a zsinati iskolai törvényeit nem erősítette meg, valamint az által, hogy az országgyűlési közkutatási bizottság is epen a konvent ülésével egy időben kezdő tárgyalni a középiskolai törvényjavaslatot.
A konvent jegyzői lettek: Tóth Sámuel, Filó Lajos, Ritoók Zs., Szász Béla.
A konventi bizottságok ekként alakíttattak meg:
1. Közalap-bizottság tagjai: gr. Lónyay Menyhért, Köröndi S., Kerkapoly Károly, Szentpéteri Samu, Benkő János, Ritoók Zs.
2. Az ügyrend elkészítésére: Beóthi Zsigmond, Baksay Sándor, Mocsary, Szabó János, dr. Kovács Ödön.
3. Beérkezett ügyek összeállítására: Csonka Ferencz, Kovács Albert, Kis Áron, Fejes István, Szász Domokos.
4. Tanügyi bizottság: Révész Bálint, Csonka Ferencz, Kovács Albert, Hegedüs László, dr. Kovács Ödön.
B. Vay elnök felszólítja a bizottságokat, hogy azonnal kezdjék meg munkálkodásukat, hogy a holnapi nyilvános ülésnek tárgya lehessen.
Ezzel az ülés, felőrai tanácskozás után elszólt, s a bizottságok vették át a munkát. Holnapi ülés d. e 10 órakor.
Vidéki farsang.
H-Sámsom, január 23.
„Hejehujja, táncz, muzsika, ének!”
Ez a világ folyása most, habár szomorú a magyar nóta, — de hiszen mikor nem volt az? — Ki tilthatja meg a csalóagnak a bánatos dalt: ki rabolná el tőle azt az örömet, ha éneke néha szerelemtől gyulva kedvre csapong?
A nagy városiak talán nem is gondolnak a falusi életre; pedig midőn a községhez tanácssterében bált rendeznek, s a nagy világ előtt elrejtett ibolyák szerényen jönnek napvilágra; nincsenek ugyan csillogó csillárok, nehéz damaszki függönyökkel díszített magas ablakok; nem oly illatterhes a lég, mint a fényes palotákban; de van őszinte vendégszeretet, áldott jó kedv, gondatlan derűltség.
Szomorú a magyar nóta!
Csak oda térek vissza: Mi falusiak leginkább annak hangjainál szoktunk mulatni. Minden egyéb, mi nem magyar, csak decoratio. Magyar a dal, magyar a szív.
Községünkben f. hó 20-án ilyen kis mulatság folyt le. A helybeli olvasóegylet bált rendezett. Szólt a zene, tánczolt a fiatal-ság. A helybeli kedves szép leányok között, kik mindannyian egyszerű, izleltes toilletben jelentek meg, kitüntek Budaházy Ilonka k. a és nővére, valamint a Tóth leányok, s Sarkadi Mariska k. a.
Szóval a „kaszinó-bál” sikerült.
Falu és kaszinó! Kialthatnak fel néme-
lyek. Igen Sámsomban az olvasó-egyletért, — dicséretére legyen mondva a falu értelmes felvilágosodott lakosságának, — áldozatokat tudnak hozni. Bár mindenütt ugy volna széles Magyarországon.
E mellett nagy embereink iránt, hogy mily kegyelettel viseltetik a lakosság, bizonyítja az, hogy halhatatlan költőnk, Arany János szobrára lelkesen adakozott. A munká-

sok közt, kik e téren jó pelda mutatása mellett előretértek, hogy — a mennyire hatáskörük engedi, — az áldozatkészséget minél több szívb. n felgyujtsák, méltó elismerés illeti Dr. Jámbor Mihály helybeli orvost.
Ilyen mi nálunk a — falusi élet.
G-y. J-s.
A kaszáló kérdéséhez.
(Emlékiratuk a Bánk, Gut, Haláp, Csere, Fancsika, és Pacz erdős puszták alóli birtokossági felügyelőinek a kaszáló kérdésben.)
Azon számos puszták — melyek Debreczen környékén — melyek közé az erdős puszták is tartoztak — Debreczen város közönségének mindannyian zálog szerzeményei voltak, melyeket részint magánosoktól, részint a magánosok jogát hűtlenség és kihalás címén öröklött királyi fiscoztól szerzett.
Ezen évben a királyi fiscoz — illetőg a királyi camara — a tőle zálogban birt pusztákat és pusztá részeket csak azon feltétel alatt nyilatkozott továbbra is Debreczen város közönségének zálog birtokában meghagyui 1808. évi február 18-ik napjától számítandó 32 évig, ha neki 5. év alatt a város közönsége — 635,385 ft 38 $\frac{1}{2}$ kr (conventionis ért) zálog pótlékot fizet.
Ezen nagy összeget a városi ugynevezett censuális pénztár kifizetni nem remélvén — de különben is az addig fentállt vagyon közönségi intézmény maguk túlélvén: — a városi közönség nevében a tanács felszólította magokat a házibirtokos lakosokat — kik a közös pusztákat egyénileg használva tartották, — hogy vegyék által azáltaloként az erdős pusztákat színte azon időre, mit a kincstár a város közönségének kitűzött és társak meg állandó zálog birtokokul az eddig csak ideiglenesen használt illeményeiket.
E felszólításra az összes városi házibirtokos polgárok a kinek-kinek használatul kezében levő ingatlan illetőség erejéig készséggel nyilatkoztak — és annak folytán mind az erdős, mind az erdőtlenn puszták a városi közönségétől, melynek tagjai ugyan ők voltak — nyilasonként 100 ft, boglyasonként 12 ft, alzálog summa elvállalása — mellett alzálogként mindenestől általvetették, illetőg addigi ideiglenes használatukat alzálogos állandó birtoklássá átváltoztatták.
A birtok átváltoztatásának ezen módja, s azon körülmény, hogy az alzálogba általvett erdős puszták kivétel nélkül mind zálogok voltak — még csak lehetőségét is kizárja annak, hogy az erdős pusztákon végig nyuló szörványos fatermő hegyek, vagy is az ugynevezett erdő testátadása kivételzett volna, mert ugyan azok levén a zálogba adó városi közönségnek tagjai — kik mint házibirtokosok, a pusztákat egyénileg használták és kik az általuk azon időben használt birtok részeket alzálogba általvették: teljes képtelenség az, hogy a zálogok állományából valamit elvonatkolva; de olyan, a kinek részére a birtok állományának fatermő részeit elvonatkolva — nem is létezett — miután a városi hatóság — mely a közönség idejében a kezelést — ezen alzálogba adásnál pedig a közvetítést eszközölte — önjoguszeremély nem volt — hanem csak a városi közönségnek volt sáfárja; és mert magata zálogot tekintve — hasonlóul képtelenségnek mutatkozik az, hogy a zálogot annak fatermő részei elvételével megcsonkították volna akkor — midőn a zálog visszaváltására a kincstárnak joga még ekkor fentmaradt.
A minthogy az 1818. évi azon alzálog szerződésben, — mely Debreczen város közönsége és az egyes házibirtokosok között kiállítottatott — nincs is azon fentartás, hogy a házibirtokosok alzálogába általment erdős pusztákon létező fatermő helyek, — illetőg az erdős pusztákon keresztül vonuló ugynevezett erdőtest zálogbirtok állományából kiszakasztatnának, — s a házibirtokosok — alzálog birtokába nem mennének által. — Már pedig azon

időben is törvény levén az, hogy a tartozók a fő dologgal jár — ha ezzel ellenkező kikötés léteztet volna az 1818-iki alzálog szerződésbe igtatna.

De az említett alzálog szerződés II. részének 3. pontjában az alzálogbevevő házbirtokosok vevők kötelezve az erdőinspektorok és csőszök fizetésére szükséges pénzt, nyilasonként 15 kr. és boglyásonként 5 kr. jával fizetni: ez tényleges bizonyítéka annak, hogy az alzálog birtok állományában az erdőterületeknek is szükségesképen által kellett menni az alapszabályra vevők kezébe.

Itt meg kell jegyeznünk, hogy Debreczen város közönsége részéről az alzálogbeadás nem csupán azon pusztákra terjesztették ki — melyek egészben, vagy részben a királyi kincstártól szereztettek — hanem mivel a városi közönségre nézve a magánosoktól tett szerzemények is a kincstártól szerzetekkel teljesen egyformán voltak, — kiterjesztették mindazon pusztákra és pusztarészekre is — a melyeket a város magán földes uraktól vett valamikor zálogba, és az ezek örököseinek adott meg — a városi polgárság használatában.

Ezen alzálogbeadással — mely a fentebbiek szerint az egész zálogszágot, mit Debreczen város közönsége akár a kincstártól, akár magánosoktól szereztett volt — magába foglalta — a debreczeni városi házbirtokosok, vagyis a birtoknak ideiglenes használói — mint alzálog birtokosok állandó birtokosai válottak — a kezeik között léteztet minden birtokrészeknek — akár termett azonfa — akár nem — s beléptek birtokaiknak tulajdonosai használatába csupán azon korlátokat ismervén, melyek a régtől talalomalattálló erdőszékek az elpusztulástól megóvására felsőbb rendelkezések felállították. Mert államérdeknek tekintetvén, hogy az erdőszékek — akár kinek jussanak is tulajdoni birtokába — az elpusztulástól megóvassanak: a régtől fentálló erdőtilalom vagy zárlat az alzálogba adás után is fentmaradt.

Az eddigiekben dönthetetlen bizonyíték létezik arra, hogy az 1818-iki alzálogbeadás alkalmával az akkori házbirtokosok állandó alzálogbirtokosok az erdőpuszták minden fentartás nélkül, mindenestől, — tehát a rajtok keresztül vonulól erdőtesttel, — azonlévő fákkal együtt lettek általbocsátva. Azonban erre még több bizonyíték is lesz alább.

Az 1818-iki alzálogszerződésben az átvett alzálogbirtokoknak szabad adás-vevése a tanya földre ugyan feltétel nélkül, a kaszáló földekre pedig azon feltétel mellett, hogy azok csak boglyás szám szerint kijelölve levő és határral ellátott egész birtok mennyiségben, és csupán házbirtokosoknak eladhatók — kikötve levén, míhlyt az állandó birtoklás kezdetét vette, azonnal megindult a birtokosok közt

annak örök adás-vevése is, rend szerint írott szerződés mellett — mely írott szerződések mindenikébe, — hogy az akkor fentálló törvények szerint a szomszédok részére fentálló elővásárlási jogérvényesíthető legyen — körülírtak az eladás tárgyát tevő kaszáló birtokok mindenkor tisztán volt határai — befolglva a kaszáló területébe a fatermő helyeket — vagyis későbbi elnevezéssel úgynevezett erdőtestet, felsoroltattak a határos szomszédok nevei, kiknek mindenikét az eladott birtokre-signálására kiküldött tanácsai tag a resignatióra köteles volt meghívni, és azoknak jelenlétében ígtattatott be a vevő a megvásárolt kaszáló birtokba.

Az örök adás-vevési szerződés mindenkor bemutatott a tanácsnak, s vagy a tanács, vagy ennek kiküldöttje előtt az eladó és a vevő személy szerint megjelenni és az örök eladást elő szóval megerősíteni tartoztak — mely cselekmény örök bevállásnak neveztetett, és a helyszínen a szomszédok jelenlétében, ugyan-csak a tanács kiküldöttje által hivatalosan teljesített resignatis után: az örök vallomási jegyzőkönyvbe (fessionale protocollum) bejegyeztetett.

A kaszáló birtokok határai ugyan régtől fogva minden kaszáló területen, — beleértve a fatermő helyeket is — rendszerint tisztán voltak — de ha mégis megtörtént, hogy egyes kaszálóknak egyik vagy másik szomszéd felőli határvonala vitásná vált — az illetők mindenkor a tanáchoz folyamodtak, hogy küldje ki a mérnököt a létező térképpel, s annak alapján állíthassa fel a határokat; a kiküldött mérnök aztán a térkép alapján úgy azon helyeken — a hol a határ fatermő helyeken vonult keresztül, mint az úgynevezett tisztásokon, — kimutatta a határt, s ezzel a vitás kérdést mindenkor elintézte.

Ha már ezeket az alzálogbevételek után a felek között létrejött adás-vevési szerződéseket — melyek a régebbi időben mindenkor a tanács előtti bevállásokkal voltak megerősítve — megtekintjük: látni fogjuk, hogy az 1818-ban alzálogos birtokossá vált polgárok kaszáló birtokaikat egymásnak ugyadáták el, hogy a kaszáló birtokba eső fatermő helyek, vagyis úgynevezett erdő testek mindenkor kiegyesítő részét tették a kaszáló birtoknak — és Debreczen városát, mint a fatermő részeknek tulajdonosát — soha nem ismerték; — a kaszáló felhívott szomszédai között Debreczen város, mint a kaszáló birtokokon szórványosau előforduló fatermő helyek tulajdonosa soha elő nem fordult, e mellett minden kaszáló birtokosa kaszáló birtokába létező fatermő helyeket kaszálásra, legeltetésre, s a hol a fáktól lehetett szántásra is szakadatlanul használta se fatermő helyek használatában némileg csak az korlátolta, hogy az erdőszék — annak az elpusztulástól megóvása tekintetéből régtől fogva tilalom vagy zárlat alatt van, s e tilalom fentartását a városi hatóság — főleg az újabb időkben olykor üldözés szerű eg kezelte.

Arról tehát, hogy a kaszáló birtokokon keresztül vonuló szórványos erdőszékek, s ille-

tőleg ennek fatermő helyei — a kaszáló birtokok birtokán kívül más valakit illetnének tulajdoni joggal — előbbi időben szó sem volt soha.

Ha a városi hatóság olykor-olykor egyes megszorító határozatokat bocsátott ki — azt nem magyarázták másképen mint úgy, hogy az erdőszégre vonatkozó tilalom fentartása azt ugy kívánja.

Azon körülmény, hogy az 1818 előtt fentállott vagyon közösség idején minden debreczeni házbirtokos polgár joggal bírta arra, hogy az erdőszégre puszták fa termékből faizási jogot vagy failletményt követelhetett — azon alapult, hogy a vagyon közösség idején minden házbirtokos joggal bírta arra, hogy az erdő földéből bizonyos részt használatul követelhesen, mert e jognal fogva minden házbirtokosnak tényleges használatában volt a közösség idején egy bizonyos része az erdőszé pusztáknak.

Külföldi dolgok.

Franciaországban sehogysen akar a helyzet tisztulni. Bizonyos elemek zavarosban akarnak halászni. A legitimisták, mint erősítik, ki fognak bocsátani egy manifesztumot. A Voltaire állítása szerint Dreux Bréze marquisnak már kezében is van a Chambord gróf manifesztuma. Hasonló tartalmu ez mint a Napoleoné, csaknem olyan eles az egyes kifejezésekben, bár sok heves kifakadás van benne a szerzetes rendekre vonatkozó dekretumok végrehajtása ellen. A „katholikus szövetség” tegnap ülést tartott — állítólag a manifesztum kibocsátása ügyében. Rochefort a maga lapjában rajzát adja ki bizonyos töröknek, melyek a katolikus szövetség számára készültek. A tör pengéje tokban van, melyen a megválto keresztre feszített alakja látható, úgy hogy feszület gyanánt lehet hordani. Állítólag 200,000 ilyen tört készíttetek.

Giers orosz miniszter a mai napon Bécsbe érkezett. Ő és a bécsi orosz nagykövetség udvari ebedre hívtak meg.

A czár leiratot intézett a moszkvai fő kormányzóhoz egy üdvözlésre s leiratból azt lehet sejtetni, hogy a czár lakhelyét Moszkvába akarja áttetni.

A Dunakérdésben Auszria-Magyarország, Németország és Olaszország Granville körjegyzékére azonos együttes jegyzékben fognak válaszolni.

UDONSÁGOK.

Függetlenségi bál. Ki ne igyekeznék oda ahol a legjobban szoktak mulatni? A debreczeni „Függetlenségi párt” által 1883. február 3-án, a „Korona” vendéglő táncztermében (Széchenyi-utcán) zártkörű tánczvigalom tartatik. Belépti-jegy személyenként 1 frt. kezdete 8 órákor. Belépti-jegyek a meghívó előmutatása mellett válthatók: Otrokoci Vég János ur fűszerkereskedésében, Mayer Ferencz urnál, a kör helyiségében és este a pénztárnál. Felülvezetések hírlapilag nyugtáztatnak. A tánczvigalommal Boka Samu zeneakara fog működni. Jó ízű ételek és italokról gondoskodva lesz.

A lívonatu vasút jelyomozási munkálataihoz a vállalkozó mérnökei már hozzáfogtak, minélfogva a város piacán netalán meg-

kezdendő egyéb építkezések rövid időre a tanács által beállítottak.

Uj egyetemi tanár. A király dr. Hőgyes Endrét, a kolozsvári egyetemen az általános kórtan és gyógyszerian ny. rendes tanárát, a budapesti egyetemre az általános kísérleti orv. és gyógytan nyilvános rendes tanárává a szabályszerű illetményekkel kinevezte. Hőgyes Endre szoboszlói születésű, s a debreczeni ref. főiskolának volt jeles növendéke. Talán ez az első eset, hogy debreczeni diákból a budapesti egyetemen rendes tanár lett. Örvendünk a megérdemelt kitüntetésnek, a mi csak a magyar tudományosság előhaladásának tesz kiváló szolgálatot.

Hálanyilatkozat. — Az igen tisztelt városi és egyházi hatóságok, eyletek és testületek, úgy szintén a nagyszámú barátok, ösmerősök és nagy közönség, kik b. e. édes atám néhai Varga Lajos gyászszertartása alkalmával a boldogult emléket jelenlétükkel megtisztelni s e kegyeletes részvétük által pótolhatatlan veszteségünk felett érzett mély fájdalomunkat némileg enyhíteni sziveskedtek, — fogadják e kegyességükért legforróbb köszönetünket. A gyászoló család nevében Debreczen, 1883. január 23. Dr. Varga Géza

Fiumeiek — Debreczenben. Az országos regnikolaris bizottság e hó végén vagy a jövő hó elején a fővárosban üléseit megkezdendi. E bizottságba Fiuméből is két tag lett beválasztva, — kik értesítést küldtek Debreczenbe, hogy a fővárosba jövetélük alkalmával fel fogják használni, hogy Debreczenbe is átjáruljanak, egyrészt hogy ismerőseiket meglátogassák, másrészt hogy a fumeieknek a nyárra tervezett idejárulása tárgyában hatóságunkkal értekezzenek.

A képkiallítási nyerevények közül a 2-ik nyerevényért még mindeddig nem jelentkezett a tulajdonosa. Felhivatik ennélfogva a sorsjegy ismeretlen birtokosa, hogy annak átvevéle iránt a polgármesteri hivatalban jelentkezzenek.

A városi árvások eddigi jegyzője Öry Sámuel a megüresedett árvaszéki ülnöki állásra a mult közgyűlés által ideiglenesen elválasztatván, helyére ifju Kornér Adolfot, a jegyzői teendőket ideiglenes vezetésével a polgármester megbizta.

Azt a jó öreg urat, A ranyai Józsefet ma tették örök nyughelyére, a sirba. Nagy volt a részvét gyászokoporsója körül a társadalom minden rétegeből. Meg is érdemelte az a férfiu, a ki 50 évig állott a város szolgálatában, mint hivatalnok. Alig egy hete, hogy nem tudott felmenni hivatalába, mivel lenyomta öreg testét a betegség. Róla valóban elmondhatni, hogy — pontos hivatalnok volt az utolsó perczéig. 82 évig élt, de soha nem áhított megérdemelt nyugdíjaztatása után. A jó öreg ur arról nevezet s, hogy ő volt Debreczen városának a legregibb hivatalnok. A legmelyebb részvéttel kísértük az örök nyugalom csendes honába. Béke vele!

Jótékonyág. A debreczeni szabadkőmives-páholy 43 irtányi adományt küldött a győri vizkárosultak javára.

Esküvő. Günther Ferencz helybeli városi kapitányi hivatalnok tegnap esküdött örök hűséget Szoboszlón K. S. Lajos ottani városi kapitányi hivatalnok leányával Kornéli a szisszonyynyal. Boldogságot kívánunk az önzetlen tiszta szeretetből eredt frigyre.

Tűzkár-statisztika. Minthogy a tűzesetekről az országos statisztikai hivatalhoz beérkezett jelentések s adatok hiányosak, a

A »DEBRECZEN« TÁRCZAJA.

Nem olyan a sziv viharja...

Nem olyan a sziv viharja Mint a tenger zúgó habja. Gyilkolabb a csendes sóhaj Mint a nehéz zokogó jaj.

Nem az Aetna bus dörgése, Gerlemadár halk nyögése, Ez a bánat igaz hangja, A ki érez, csak az hallja.

Csak az hallgat a szavára, Ki maga is olyan árva, Ki mint tengeremly a gyöngyét, Tükön hozza forró könnyét.

Csak az tudja, mi a bánat, Kinek ajka nem ejt vádat, Kinek nincs viasztalója, Csendes sív az altatója.

Sipos Soma.

Egy debreczeni főbíró a Rákóczi-korban.

— Történelmi vázlat, 1708. — Irta: Thaly Kálmán. IV.

1708. május hava hasonlóan terhes volt Debreczenre nézve, mint aprilis. Az ekkor már ismét Félegyházánál tanyázó s Várad alá vágyszó ostromzárlati hadosztály számára hetenként 4000 kenyeret és 30 darab vágómarhát kívántak a várostól. E mellett Károlynak Erdélybe induló derék táborára (Diószegre) szintén tömérdek élelmi szert, bort, abrakot szolgáltatott s a város menéséből ágyuk eleibe

való 16 lovat és puskapor s golyópisok szállítására alkalmas négy szekeret állított ki s küldött el a főbíró, az egész nyári hadjárat tartamára. Azonkívül salétromot főzettek és löport töretek Károlyi tüzérsege számára, sőt puskatöltényeket is készítették s osztattak ki a katonaság között.

A szabadságharc ügyének ezen áldozatkész, buzgó pártlásáért Debreczen viszont azon kedvezésben részesíté Rákóczy Tiszántul (s most Erdélyben is) vezénylő főtábornoka, hogy a Váradon fekvő hadakon kívül, a debreczeni határ és puszták vigyázására az öreg Szűcs János ezredes alatt 400 huszart hagyott vala hátra, a kik is a Körösökön átsapkodó, marhahajtó, tolvajkodó gyulai, jeni és aradi ráczok ellen örködtek, vélték a polgárság tanýait, aratását, mezei munkáját, a város menéseit, gulyáit s a lézenög, kóborló katonákat is összefogdosván, a táborra üttek Szűcs Jánoséknak leginkább Mezőtúr felé, a Sárreton, Komádinal s a Hortobágy mellett kelle vigyázniok.

Dobozy Istvánnak kivált 1708. május hó végén és június első felében Károlyihoz írott levelei derítik föl előttünk e változó állapotokat és intézkedéseket. Május 23-án éjjel nagyobb rácz erő felcsapásának híre verte föl Debreczen városát; ugy hogy magok az ifjabb polgárok is fegyvert ragadtának, kimentek a határba, s Szűcs Jánosék segítségére még három század huszart rendelt ki sietve Károlyi Sándor, Tardy Ferencz ezredes alatt a Sárrejtjére. Szerencsére azonban a Körös árjai nagyok levén, a rácz horda által nem csaphatott s az ellenök hirtelenül foganatosított katonai erélyes intézkedésekről értesülve, szégyenszemre visszatért fészkeibe s eloszlék Erre aztán csakhamar lecsilapul vala a nagy riadó láрма is és a debreczeni fegyveres polgárok visszatérének a Hortobágy mellől a városba békével. (Dobozy május 24-én éjjeli 11 órákor Károlyi tábornaghoz írt levele s ugy az e hó 25. 26-ikak.)

A hadfőszerelemben való szorgalmas munkálkodás Debreczen iparosai részéről, e mel-

lett még mind egyre folyt. Igen érdekes e tekintetben Dobozynek június 9-iki levele, mely csaknem egészen ezen tárggyal foglalkozik. Kiténik belőle, hogy ismét 1000 katonaköpeny elkészíttetését szabta Károlyi a városra, de ugy, hogy ez uttal a posztót is ök adják. A főbíró össze is járatta az egész boltokat, de „241 vég abánál több a kereskedőknel nem találattott. Tovább mint méltóztatik tehát parancsolni Ngod? elvárom és valamire mehetek, az szegény városossal, és ez Hazánk segítségére kész vagyok.” Valóban megmutatták Debreczen polgárai, hogy készek! Pl. az előbb említett soknemű terheken, hadélelmelészen, szekerezészen, sebekben, betegek ápolásán stb. fölül, ekkor is különféle hadi főlszerelvényeken dolgoztak kézműveseik: a süveggyártók Károlyi és Bagossy gránátos-százada számára veres abaposztóból magas süvegeket készíttettek, melyekhez a medvedbőröket Máramarosból várták, a szijgyártókkal viszont töltényfáskákat, a vargákkal bakkancsokat varratott Dobozy, — sőt mivel az egyetlen dobmesztéren lassan haladt: ő tehát még bodnárokat is dobcsinálásra fogta; a mi persze, sehogysen akart sikerülni.

Egy háboru, egy nemzeti erőfeszítés történetében nemcsak a csatatéren verőket ontó hősök: hanem az ezeket élelmező, tápláló, ápoló és fölruházó, fölserelő munkások polgárok érdeme, táradáságos buzgalma is méltán kiemelendő. És ilyes hazafias érdemet bokrosan szerettek a Rákóczi-korban Debreczennek derék polgárai, kicsinytől nagyig.

A löpörgyártás is javában járta 1708. tavaszán, nyarán Debreczenben, június 14-ken írja Dobozy, hogy a gyártott pornak nagy részét már elvitték a táborokara, a többit is mihamarabb elküldi. Az idezállított kénből a mesterembereknel semmi el nem kallódik, arra felülgyel. — Június 26-án a szibói táborról kelt levelében Károlyi ismét 1000 kőből lisztet kíván Debreczen városától odaküldetni, szegény Dobozy — mint jun. 30-iki válaszában írja — eleget törte rajta a fejt, hogy a tá-

bornok kívánságának megfelelőhessen, de ezt nagy nehézségekkel lehet csak valósitani: mivel a Váradot ostromzáróló hadak számára is letről-hétre folytonosan 1000—1000 kenyeret süttet és küld el a város, s a buzából már annyira kifogytak, hogy most már Eötvös Miklós (a volt költő és miniszter b. Eötvös József ósajja) endrői buzájára alkuszik a város, csak hogy a szerettet fejelelem és edes haza katonáinak lisztel kenyerrel szolgálhasson. „Kész-ségünkét Ngod, — teszi hozzá levele végéhez a főbíró, — tapasztaiva tudhatja, ha nem az hol nincs: Isten sem vehet ott!” Am a jövő hetivásáron mégis megpróbáljuk, ha mit kés pénzten vehetünk.

1708. január elejétől június végéig érkezünk. Ime csak egy rövid felév története Debreczen város és környékének multjából, Dobozy István leveleiből kisededegetve. Csupán egy kis parányi mutatóvány a sokféle adatekok tömkelegéből: s mégis mennyire megvilágítja előttünk a kor viszonyait, s érdekes bepillantást enged a város és polgárság akkori állapotára, foglalkozásaira, hazafias érületére és a nemzeti ügy előmozdítása céljából folytonosan hozott tetemes áldozataira.

A Dobozy temetőben hosszú évek előtt járkálván és az ó-síremlékeket nézegetvén, — ha emlékeztünk nem csal: még most is fenn van ott Dobozy István, a jeles városi főbíró sirja. Ha t. olvasóink oda tévednek és a derék hiv embernek nevet a mohlepte kőre vesve megpillantják: gondoljanak kegyelettel reá; mert ő — mint csak a fönt közlöttekben is megíthető, — Debreczen városának igaz oszlopa volt, nagyon súlyos, küzdelmes évekbén.

Nem tudjuk, megnyerhettek-e jelen szerény közleményeink a nagy magyar város multja iránt érdeklődő olvasók figyelmét? Hogyha igen, — akkor hasonszerű történelmi rajzolatokkal jövőre is kész szívvvel kívánunk szolgálni.

földm- ter felh- sítokat, tüzeset- módon b- kezöket * A hívók ma családok, arra igény- let csapó- óraig) jele * Az a víz má- folyt, de a- dési vona- költséget- visszatér- rongálva, azonban n- ellátása p- ép ugy- melyeknek- rendszata- Addig, mi- kiterjedés- lesz állap- lesz fog es- szabásu- csak ha a- fejzve, le- helyzetben- köru korm- foghat a s * Vil- utzáit. A- kötött sze- igy semmi- rü újításu * Kez- A keztyü- két gomb- gyanánt. E- czélya abba- só ruhát k * Esk- lek egyik- oltár elé Z- kelyhidon. utnak indu- Nyitrára. * Hár- tisztikai h- ján Magyar- vetkező er- szerint a te- dök közül- elmebetege- ban 72,194- vak 1870- 1870-ben 18- is és 1880- ben is, 188- változott a- szaporodott- az arányszá- beteg és leg- A népesség- népszámlálás- Az összes- före tehető. ved 29% kr * A ma- gyei aláírása- jegyzékek né- nem volt me- nos, hogy a- rab sorsjegy- az érdeklőd- Csehország- set jegyeztek- zéseknél red * A s- gyarmat utca- felét Titus- két esztend- kott, egy k- leánya édes- öngyilkossá- len fiát kato- zarus vala- kodást. A le- megszerették- nyűró szép- esztendeje n- ködtek, már- Mult őszszel- hasznónél re- egy Berényi- ral ismerked- egymást és a- lelődött, hogy- Angela kezét- gének tartott- származását. ő mikép jutó- hallotta, elszá- pette adta tu- közlöttek sze- kerte — t- az időben m- tona volt; n- s mivel kis h- azt hitte, ho- kevésbe mult- ségül. Mikor- got, eleinte s- dön csalóhad- ságot, a rá n- lyosította sze- őrzengeni ke- szállítani a L * A »C- tük, törtést s

földm. ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszter felhívta a megyei állandó gazdasági tudósokat, hogy a két-két heti jelentéseikben a tüzesetekről is említést tegyenek, hogy az ilyen módon beérkező adatokkal a rendes uton érkezőket ki lehessen egészíteni.

Az iparos ifjak táncvizgalmára a meghívók már szétküldtek. Felhivatnak azon t. családok, melyek még illet nem kaptak, de arra igényt tartanak, sziveskedjenek az egy-let csapó-utczai helyiségében (este 7 órától 9 óráig) jelentkezni.

Az árvízre vonatkozólag írják Győrölből: A víz már a melyebben fekvő helyekről is le folyt, de a jégnek az utczákról és a közlekedési vonalakról való eltávolítása sok bajt és költséget okoz. A lakosok nagy része ismét visszateret tűzhelyéhez, fabár az meg is van rongálva. A városban levő hajléktalanok száma azonban még mindig több ezerre megy, kiknek ellátása példaszzerű. Sok házbán Győrözigezen ép úgy mint Révfaluban, és az Újvárosban, melyeknek falai egészen épek, a menetet gerendázata össze-vissza van repedezve és törve. Addig, míg a szerencsétlenség egész mérve és kiterjedése, az árvíz kihatása teljesen meg nem lesz állapítható, mit valószínűleg külön bizottság fog eszközölni, a kormány nem fog nagyobb szabású intézkedéseket tehetni és ez okból csak ha a vizsgálódás és tekintetben lesz fejezve, lesz a közlekedésügyi miniszter azon helyzetben, hogy esetleg meghatározott hatáskörű kormánybiztost fog kiküldetni és hozzá foghat a szükséges intézkedések megtételéhez.

Villanyvilágítást fogják vívilágítást Temesvár utczáit. A város és egy angol társulat közt kötött szerződést a kormány jóvá hagyta, s így semmi akadály nem áll útjában a czélszerű újításnak.

Koztyűzsebek jöttek divatba a nőknél. A koztyű bensejében a tenyér felett egy vagy két gombos zsebet alkalmaznak pénzárca gyanánt. E divatot az angol nők hozták be, s czélja abban áll, hogy télen át nem kell a felső ruhát kibombolni az aprópenz kedvéért.

Esküvő. Galambos Gizellát, az Ermelék egyik legszebb leányát a hó 18-án vezette oltár elé Zobel Károly nyitrai postatiszt Székelyhidon. Az ifjú pár az esküvő után azonnal utnak indult a szép menyazonyság új otthonába, Nyitraira.

Hány beteg van az országban. A statisztikai hivatal az 1880. népszámlálás alapján Magyarország betegségi viszonyairól a következő érdekes adatokat állította össze. Ezek szerint a testi és lelki fogyatkozásban szenvedők közül a vakok, süketnémák, hülyék és elmebetegek száma 1870-ben 70.833 s 1880-ban 72.194 volt. 10.000 lélekre számítva esett 1870-ben 12, 1880-ban 13, süketnéma 1870-ben 13, 1880-ban 12, elmebeteg 1870-ben is és 1880-ban is 8-8, hülye szintén 1870-ben is, 1880-ban is 12-12. A nemet tekintve változott a nőknél, amennyiben ezek száma szaporodott. Vallás tekintetében legkedvezőbb az arányszám a katolikusoknál; legtöbb elmebeteg és legkevesebb hülye van a zsidók közt. A népesség betegségi állapotát az 1880-iki népszámlálás alkalmával tüntették fel először. Az összes betegek száma e szerint 198.350 főre tehető. Ezek közül akut bajokban szenved 29% kronikus bajokban 71%.

A magyar vereskereszt-egylet sorsjegei aláírásának számszerű eredménye, a kisebb jegyzések nagy számánál fogva, még mindig nem volt megállapítható. Anyi azonban bizonyos, hogy az aláírásra bocsátott 400.000 darab sorsjegyet tuljegyztették. Legnagyobb volt az érdeklődés Budapesten, aztán a vidéken és Csehországban, holott Bécsben aránylag keveset jegyeztek. A mint halljuk, a nagyobb jegyzéseknél redukczió fog történni.

A sors keze. Lakik Budapesten, a gyarmat utca 17. számú házában egy Springfield Titus nevű fa-faragó, a ki ezelőtt tizenkét esztendővel, mikor még Nagyváradon lakott, egy kis árva leányt fogadott örökbe. A leányka édesapja (egy Mildner nevű nazarénus) öngyilkossá lett, azon való bujában, hogy egyetlen fiát katonának sorozták, holott pedig a nazarénus vallás tudvalevőleg tiltja a katonaszkodást. A leányt Springfield és felesége nagyon megszerették; Angela — így hítták — gyönyörű szép gyermekké fejlődött és mikor két esztendeje nevelő szülei a fővárosba költöztek, már-már viruló hajadon lett belőle. Mult ősszel egyszer résztvett egy a szép juhászónél rendezett táncmulatságban, a melyen egy Berényi Ferencz nevű vasuti kondoktorral ismerkedett meg. A fiatalok megszerették egymást és a viszony nem sokára anynyira érlelődött, hogy nemrég a fiatal ember megkérte Angela kezét. Springfield már most kötelességének tartotta, hogy közölje e kérvél Angela származását. Elmondta neki, ki lánya és hogy ő mikép jutott hozzá. Mikor ezt Berényi meghallotta, elsápadt és kinos izgatottság közepette adta tudtára Springfieldnek, hogy a vele közlöttek szerint az a leány, kinek ő kezét kérte — tulajdon testvérhuga. Az időben mikor apja öngyilkossá lett, ő katonává volt; nevé később Berényire változtatta s mivel kis hugaról nem hallott hirt sohasem, azt hitte, hogy az is meghalt. Ilyformán aztán kevesbe mult, hogy el nem vette hűgát feleségül. Mikor a leányt tudtára adták a dolgot, eleinte sehogysem akarta elhinni. De midőn czáfolhatatlan bizonyítékok láta a valóságot, a fártázve bizonyny felfedezése elhomályosította szellemét — megörült. Mult szerdán örjengeni kezdett, a miért aztán át kellett szállítani a Lipjt mezőre.

A „Cimbría” gőzös, mint már említettük, törést szenvedett. Az utasok legnagyobb

része, köztük mintegy 40 magyarországi utazó a tengerbe veszték.

Csendélet. A jankai hegyen két tanyát vertek fel a napokban Az egyik tanyánál a betörők még arra is ráérték, hogy kolompétt süssenek. Emléklül szénnel a falra azt írták: „Itt voltunk, jól mulattunk, tudod, hogy kik voltunk.” A tettesek nyomoztatnak.

Legyilkó család. A Szeged közelében levő nemes ladányi pusztán a várpalotaihoz hasonló borzalmas rablógylósság történt. Füzesség Benedek, a pusztá haszonbérője, f. hó 16-án este kedélyes vacsoránál ult családja körében, mely nejből, leányból s ennek vőlegényéből állott. Vacsora közben az ajtó hirtelen feltárult s öt álarczos, fegyveres rabló lépett be a szobába. Füzesség és jövendőbeli veje felugrott székeikről, de mielőtt védekezhettek volna, a rablók földre tepertek s a nőekkel együtt megkötözték őket. Ezután a rablók azt a 15,000 forint követelték Füzességétől, melyet — mint a környéken általánosan el van terjedve — leánya kiházásáért összeszegyűjtött. A szerencsétlen ember hiába esküdözött, — hogy nincs a pénz nála, — hanem a szegedi takarékpénztárban van: a rablók nem hitték s mind a négyet borzasztó kínzattal akarták vallonásra kényszeríteni. Végre, midőn a pénzt nem tudták megkeríteni, az egész családöt lemészárolták. A rablók igen óvatosan jártak el s mielőtt Füzességhez szobájába hatoltak, a tanyán levő összes cselédséget guzba kötötték.

Husárak: megállapítva s bejelentve 1883. jan. 24-től 31-ig következők: 48 kr. Rác Györgynél czepléd-utca 2599. csapó-utca 10. rózsater 6 sz. alatt. S végre Szentessi Istvánnál szt.-anna-utca 2267. szám alatt. Minden többi bejelentett mászárakban pedig 50 kr. Debreczen 1883. jan. 23. Debreczen város kapitányi hivatala.

Debreczeni színház.

(Kedden, jan. 25-ikén Foltényiné Amáliát jut-tomjátékát adott: Panna asszony leánya, népsz. 3 felv. Irta: Abonyi Lajos.)

(T. L.) Az ig a z i tisztelők szép számu serege lepte el ez estén különösen az elsőb rendű helyeket. Azért mondjuk „igazi tisztelők” serege, mert bizony aki elment ma a színházba, azt bizonyára a Foltényiné rokonszenves, kedvesen vonzó egyénisége csálta be s nem az Abonyi gyötör hosszadalmassággal ellapított s népszimúnéuk élkeresztelt életképe, melynek kiáltó hiányai annál bosszantóbbak mert minden lépten eszébe juttatták a nézőnek ama maliciát, melyet a népszimúni pályázat alkalmával elővettek a bírálók akkor, midőn a „Falu rossza” csak egy szavazattal többséggel nyerte el e mellől az üresség mellől az érdem palmáját.

Az előadásról alig van megjegyezni valónk.

Foltényiné (Panna asszony) az egyetlen valamire való szerepben szeretetreméltó tulajdonságait s ritka kedélyességét egész pompában ragyogtatta. A minden áron nagyozni akaró egyszerű pórntól aligha személyesití valaki több eredetiséggel, mint ő. A közönség nyílt jelenetekben is megtapsolta játékat, kiléptekor pedig szép koszorúval s virágcsokrokkal fogadta.

Némethné (Czierelka) kedves, élénk és furge volt. Amde a hang... a hang... Ma is énekel is nem is. Ha így megy, napról napra jobban veszti hangját s azért ideje volna már egy hosszabb pauzát tartani, annál is inkább, mivel van a társulatnál, ki szerepkörét pár hétig betöltte. Kímélje meg hangját most még talán nem késő. Szép számu közönség.

GAZDASÁG, IPAR, KERESKEDELEM.

Köbányai sertésüzlet.
A sertéskereskedelmi csarnok jelentése. Jan. 22-én.

Vevők tartózkodása miatt az üzlet jelentélen maradt. Magyar öreg nehéz 59-60, fiatal nehéz 62-62, közép 61-62, könnyű 59-60. Szedett nehéz 58-59, közép 57-58, könnyű 56-57. Romániai bakonyi nehéz 60-62, átmeneti, közép 58-59, átmeneti, könnyű 56-57, átmeneti, eredeti nehéz — átmeneti, könnyű 54-57 átmeneti. — Szerbiai nehéz — átmeneti, közép 58-59, — átmeneti könnyű 56-57 átmeneti. Hízó 1 éves elsőulysban 4% levonással 50-56,2 éves 53-56 — Az árak hizalt sertéseknél páronkint 45 kl. és 4% levonással kilogramonkint értendők. Romániai és szerbiai sertéseknél, melyek mint átmenetiek adattak el, a vevőnek páronkint 3 arany forint, várn fejében, megtérítették.

Az orsz. iparegyesület kertészeti szakosztálya a magyarországi kertészet emelése és fejlesztése érdekében felhívást bocsátott ki, melyben utalva a külföldi virágzó kertészeti iparra, párhuzamot von e tekintetben a külföld és hazánk közt. Rámutat arra, hogy mit kellene kertészetünk fejlesztése érdekében tenni.

Piaczi árak jan. 23. Métermázsánkénti ára. Buza 910, 900, 890, kétszeres 750, 740, 730. Rozs 640 630, 620. Árpa 600, 590, 580. Zab 600, 590, 580. Tengeri 540, 530, 520. Kőles 670, 660, 650. 1 zsák burgonya pr 50 kl. 130, 100 kiló szalonna 6500, 6250, 6000. 100 kiló hajt 6500, 6250, 6000.

A magyar szesz tengerentuli kivitelének Fiumén át való irányítása. Bármily örvendeties különben azon leundület, melyet az Angliába és Franciaországba irányuló magyar liszt-, gabona- és donga-kiviteli forgalomnak hazai kikötőn át való irányítása az utóbbi években nyert, ép oly szomorító körülmény, hogy az évente, a változó conjuncturák szerint 5-700 kocsi rakományt tevő szesz kivitelnek még folyvást csak ne kizárólag Trieszten át való közvetítése. Oka ezen sajnos körülménynek a magyar szesz főfogasztási piacjai, t. i. Olaszországgal és Spanyolorzággal valamint a kelettel való rendes hajóösszeköttetések csaknem teljes hiánya. E bajon természetesen nem képesek segíteni azon Fiume javára fennálló differenciális díjszabások, melyeket a magyar kir. államvasutak vonalaira nézve engedélyeztek Minthogy ezen értesítést teljesen megbízható forrásból veszszük és a magyar szesz exporteurók is kijelentették, miszerint teljes készséggel fogják szállítványait Fiumén át irányítani, mihelyt az nekik, tekintettel a szükséges hajójáratokra lehetségessé fog tétetni, hisszük, hogy ezen a bajon minelhamarabb segíteni kell és segíteni lehet is.

A forgalom élénksége vasutainkon. A forgalom és a gabona szállítás, egy a osztrák-magyar államvasut vonalain, valamint a déli vasut és a magyar államvasut vonalain is ismét oly élénk mint a milyen a mult év november havában volt, ugy, hogy a saját forgalmi eszközök mindenütt elégteleneknek mutatkoztak, és nagyobbára ismét kocsik kölcsönözéséhez kellett folyamodni. Ez mindenesetre igen örvendetes jelenség, annál is inkább, mert a kivitt gabna mennyiségekért igen kielegítő árak értenek el.

CSARNOK.

A mennyország kapujánál.
— Rajz. —
Irta: Hevesi József.
Erdő mélyén, patak partján, madárdal és virágillat között, szeli süttogásúal, tiszta zsongással vallotta be Szekes Gyula hét vármegye legszebb szöke leányának szive legszentebb érzelmét.
Fenn az égen arany fényben ragyogott a nap s játszi sugarai átszűrődtek a sürt lombokon és a zöld pázsitra eles körvonalakkal rajzolták le a szerelmes párt, mely átölelve tartá egymást.

A leányka szívet teljesen betöltte ama nagy, hatalmas érzelem, mely hasonlít a természet ama titkos nagy erejéhez, mely tavasszal a földben zsong, rügyet bont a fákon s fakadásra serkenti a virágokat; bensőség-teljes, meleg, rokonszenves pillantást vetett az előtte esedéklő ifjura, aztán odahajolt hozzá és kedves szöke fejcséketjét az ifju hón dobogó keblébe temette.

Azúr színben mosolygott le rájuk az égbolt, boldogságról csevegett nekik a kik patak és fejük fölött édes dallal üdvözlé őket a pacser és az a lágy szello, mely a legközelebbi cserjéjől folkerkedett lombtól-lombhoz, madártól-madárhoz szökellve, hirdette két tiszta, végtelen boldogságát.

A papa világi volt és okos ember. Szekes Gyulában felismerte a derék, jóra való ifjút, kire rábízhatta gyermeke sorsát — és egy szava nem volt leánya választása ellen.

Teljesen jóváhagyta és örült leánya boldogságának.
A mamánál már kissé nehezebben ment a dolog.

Fejébe vette, hogy leánya nagy parthiet fog csinálni s miután Szekes Gyula czimerében még csak hétágu korona sem ékeskedett, eleinte bizony idegenkedett e házasságtól.

De szerette egyetlen gyermekét s volt anyyi ónuralma, hogy ennek boldogságáért saját terveiről — ha fájdalmas szívvél is — lemondjon.

Es így a fiatal szerelmesek boldogságának semmimel állta többé utját.

Par nap múlva szük családí körben ültek meg a kézfogót, s mit az isten szabad természeté alatt már rég megfogadtak egymásnak, azt itt újból megerősítették az emberek által megalkotott törvények szerint: Szeretni fogják egymást, hón, igazán, önzetlenül, önfeleldozással, a sirig, örökre!
Es mikor vége volt a sok ceremóniának a jegyesek visszavonultak egy erkélyre, mely a kertbe tekintett alá s egymást átölelve ábrándoztak, szöttek szivárványos remények és közölték egymással a jelen részegítő üdvét...

Mi szebb: a hajnal-e, vagy a napfény? a bimbó-e, vagy a kiféslett rózsza? a remény-e, vagy a teljesedés?

Azt hiszem, könnyű erre a választ megadni.

S valamint szebb a hajnal pirkadó sugara a meleg napfénynél; a feslő bimbó a kiféslett rózsánál: ép úgy szebbek, boldogítóbbak reményeink addig, míg remények, ábrándok és a rideg való, s a mindennapi megszokás létrebítte azt a himport, melylyel reményeinket a mérész és mégis remegő képzelet körüllogja.

Mily boldogok vagyunk, míg remélünk! Es vajjon ki remél többet, ki festi ki magának szebben a bizonytalan jövőt, ki épít több légvárat, ki szö több ábránképet, mint egy menyasszony?

Oh, legszebb kora az életnek, mikor a leány remege lesi a pillanatot, melyben egy

ismeretlen boldogság révébe fog jutni, midőn ott áll a mennyország kapujánál és nincs csak egy parányi kulcslyuk, melyen át táplálékot adhatna emészto kíváncsiságának!

Miért is nem állíthatja itt meg a napot, mint egykor Józsué tevő, hogy ez a boldog nap soha, soha el ne mulnék fölötte!
Oh mert ezerszer szebb a remény, mint a teljesedés!

Margitot a legnagyobb boldogsággal töltötte el Gyula szerelme, és mióta mátkája lett, úgy képzelte, hogy az égen ezer nap áraszt fényt és a levegő tele van bódító illattal és bűvös zenével, mint a virlek országa...

A menyegzőre nem tüztek ki a szülők hosszú határidőt.
Minek tartani a sziveket oly sok ideig lázas izgatottságban?

Ha szeretik egymást, miért legyenek egymástól sokáig elvála?!

Hiszen a szerelmes szívnek olyan drága minden perc! Es milyen nehezünkre esik a várakozás, ha legfőbb vágyaink, legszebb reményeink teljesedéséről van szó!

Es a napok a nélkül is milyen lassan telnek!

Mindegyik egy-egy század!
Pedig Margit mindennap talált még valami szórakozást, mely elfeledteté vele, milyen rokonságban áll az idő a csigával.

Ma az erdőben kóborolt s fölkereste legkedvesebb helyeit, melyekhez boldog emlékek fűztek és egy el tudott ott merengeni...

Ki tudja, mikor jár ó megint erre?!

Mánap néhány távolabb lakó ismerősénel tett látogatást: ugy sem ér ó már rá egyhamar idejönni!

Harmadnap szemlét tartott virágai fölött, meglöcsölgatta őket és gyöngöz szavakkal beszélgetett velük, miútha azok megértenék az ő gondolatait, az ő szavait.

Majd régi emlékeit szedte össze: hervadt virágok, fakult szalagok, névjegyek, kotileion-jelvények stb. stb.

Ki tudja, kicsoda bohó, gyerekes emlékek teszik ezeket becessé annak a gyönyörű teremtesnek, hogy úgy felti őket!

Piros ajkaihoz emeli sorra és elhalmozza csókjaival.
(Boldog virágok, boldog kotillion-jelvények!)

Es ez így megy napról-napra.
A sziv hatalmas ösztönével sejtí, hogy egészen új élet vár rá ezental s bucsut vesz mindentől, még eddigi szokásaitól is.

Utóljára marad kis szobája.
Az a kis hajlék, hova idegen szem be nem hatolt, idegen láb be nem lépett, a melynek minden zugához, minden butorához ezer meg ezer emlék fűzi.

Itt szötte gyermekkorá aranyálmait.
Itt ábrándozott a serdülő leányka.
E párnák fölött hullatott forró, meleg könyveket, ha nem birt többé az érzelem-árral.

Ehez az imázsámolyhoz futott, ha szive tele volt s megnyugvást akart keresni.
Itt áll kis muuka-asztala.

Oh mennyi mindent tudna ez beszélni, elkezdve attól a kortól, mikor bábruháit szabdalta, egész a legutolsó napokig, mikor kelenyegjéhez himezett.

A varrogép, melynek zakatolása elcsitítá a sziv heves dobogását, s mely sebes hajsával futott versenyt, a kis fejcsékes egymást kergető gondolatokkal.

Amott a tükör, mely látta a mosolygó gyermekarczot, és melybe kaczerán pislongatott a serdülő leányka.
Egy sarokban a kis könyvtár.

A diszes kötetű könyvek oly szépen sorakoznak egymás mellett.
Ezeket a gyermekmeséket mily repeső szívvél olvasta egykor, s mily érdeklődéssel kergette a sorokat ebben a regényben. E költeményt akkor kedvelte meg, mikor Gyulájával megismerkedett, ezt az íróit pedig idyllyjeirt imádjá.

Es odább áll a zongora, az a kedves jószág, melybe oly gyakran lehelt életet és ilhlet! Vigasztalója a bubán, hű társa, ha bánat emesztette lelkét, s ha az ábrándok világában kalandozott.

Oh hányszor játszta el rajta az esti felhomályban az „6” kedvenc dalát.
Az ablak nyitva volt. A nap alkonyra szállott Pajkos szello szökölt be és enyelgett fürteivel; lelke pedig a zene hangjaival elrepült messze, messze...

Meg nem állíthatja most sem, hogy mesés habujjaival végig ne fusson a fehér billentyűkön és egy pár motívumot el ne játszszenek abból a kedves, ábrándos dalból.

Es a zene bus hangjai megint eszébe juttatják, hogy neki mindezektől a kedves holmiktól bucsut kell vennie, örökös bucsut; hogy rá egy bizonytalan jövő vár, melyről még nem tudja, mit rejt melében.

Gyönyörű szeméből köny pereg szép hamvas arczára, melyet azonban siet letörlni.
S mikor körültekint, hogy nem vette-e valaki észre, megpillantja íróasztalán Gyula arczképét, a mint feléje mosolyg szép szelíd vonásaival, melyek anyni jószágot, öszinteséget fejeznek ki.

Oda rohan, fölkapja, össze-vissza csökölja és szive megtelik bizalommal és reménnyel.
Nem fájn neki többé a mult emléke s nem fél többé a jövő bizonytalanságától.

Ez a szeliden mosolygó arcz bizalmat önt belé.
Igen, igen, ő boldog lesz vele!

Felelős szerkesztő: HENTALLER LAJOS.
Kiadó tulajdonos: KUTASI IMRE.

